

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มประสบการณ์ทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดสำนักงานเทศบาล กระทรวงมหาดไทย รวม 32 โรงเรียน ใน 3 จังหวัด ซึ่งเป็นเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 192 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการเลือกแบบแบ่งชั้นจากประชากรที่เป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง โดยใช้ตารางประมาณกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน ตามจังหวัดที่ตั้ง และจำนวนหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ซึ่งเป็น
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (คน)	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ฉะเชิงเทรา	4	24	24
ชลบุรี	23	138	103
ระยอง	5	30	28
รวม	32	192	155

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดวัฒนธรรมตามแนวคิดของคูกและคณะ (Cook et al., 1989) ได้ลักษณะของวัฒนธรรมองค์การ 3 ลักษณะคือ 1) ลักษณะสร้างสรรค์ จำนวน 15 ข้อ 2) ลักษณะตั้งรับ-เฉื่อยชา จำนวน 15 ข้อ และ 3) ลักษณะตั้งรับ-ก้าวร้าว จำนวน 15 ข้อ โดยข้อคำถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยพัฒนาจากเครื่องมือวัดประสิทธิผลองค์การ (IPOE = Index of perceived Organizational Effectiveness) ของ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p. 400) และปรับปรุงเครื่องมือวัดประสิทธิผลโรงเรียนของกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536, หน้า 278-281) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ เป็นการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนด้วยการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน จากผู้ตอบแบบสอบถามใน 4 แนวทางดังกล่าว

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 4 ข้อ
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก จำนวน 8 ข้อ
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ

ซึ่งแบบวัดประสิทธิผลของโรงเรียนนี้ เป็นแบบประเมินประสิทธิผลโรงเรียนโดยสอบถามความคิดเห็นจากหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนของคูก์ และคณะ (Cook et al., 1989) และประสิทธิผลของโรงเรียนของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p. 398) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ นำมาพัฒนาและใช้ในการศึกษาครั้งนี้
2. สร้างแบบสอบถามโดยการนำแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและดัดแปลงแบบสอบถามเดิมที่ผู้สร้างไว้ให้เหมาะสมกับการศึกษา โดยสร้างให้ตรงตามหลักวิชาที่ได้จากการค้นคว้าในขั้นที่ 1
3. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้แยกออกเป็น การหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
 - 3.1 ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดำเนินการดังนี้
 - 3.1.1 นำแบบสอบถามเสนอประธานคณะกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องเชิงเนื้อหาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
 - 3.1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหาภาษา และโครงสร้าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1.2.1 รศ.ชารี มณีศรี	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.1.2.2 รศ.ดร.บุญมี เณรยอด	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.2.3 ดร.สมโภชน์ อเนกสุข	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ
วัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.1.2.4 นายสุพจน์ สุภาพันธุ์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา
เทศบาลเมืองศรีราชา
จังหวัดชลบุรี
3.1.2.5 นายธวัชชัย รัตตัญญู	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาการศึกษา
สำนักการศึกษาเมืองพัทยา
จังหวัดชลบุรี

3.1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

3.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนี้ นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์โรงเรียนเทศบาล ภาคตะวันออก ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่าด้านวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23-81 และประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-77

3.2.2 หลังจากที่น่าแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้ว ปรากฏว่า แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .23-81

3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 ยอมรับได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน เท่ากับ .96 และประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล เท่ากับ .96 โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 200-202)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 155 ฉบับไปยังหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดที่กล่าวมาและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยไปปรับคืนด้วยตนเอง

2. การจัดทำข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรม SPSS for Windows

2.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน ทั้ง 3 ลักษณะ จำนวน 47 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน โดยเอาค่าเฉลี่ย (mean) เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

- คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนอยู่ในระดับดีที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนอยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนอยู่ระดับไม่ดีเลย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล จำนวน 32 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลผลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล โดยเอาค่าเฉลี่ย (mean) เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

- คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Runyon, 1996 citing Cohen's, 1998)

ถ้าค่าประสิทธิสหสัมพันธ์	มีค่าอยู่ระหว่าง -.29 ถึง -.10 และ .10 ถึง .29
	ถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ถ้าค่าประสิทธิสหสัมพันธ์	มีค่าอยู่ระหว่าง -.49 ถึง -.30 และ .30 ถึง .49
	ถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับกลาง
ถ้าค่าประสิทธิสหสัมพันธ์	มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง -.50 และ .50 ถึง 1.00
	ถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เพื่อหาระดับวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
3. การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาล จำแนกจังหวัดที่ตั้ง มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และถ้าพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบรายคู่โดยใช้สูตร LSD
4. การทดสอบสมมติฐานที่ 3 วัฒนธรรมองค์การโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียน เทศบาลจำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้สถิติค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation)